

101230

774 870

bez wstępu

1915-1916

Biblioteka Jagiellońska

1002271684

521

DZIENNIK URZĘDOWY

ces. i król. Komendy obwodowej w Wierzbniku.

Prenumerata kwartalna 3 K.

Nº 1.

Wierzbnik, dnia 9 Października 1915 r.

1.

Ustanowienie c. i k. Jenerał - Gubernatorstwa w Lublinie.

Jego ces. i król. Mość raczył najłaskawiej Najwyższym postanowieniem z dnia 17 września 1915 r. zamianować Jenerał-majora Eryka Barona Dillera Jenerał-gubernatorem wojskowym dla obszarów Polski, podlegających administracji wojskowej austr.-węg. (obszar okupowany) a Jenerał-majora Karola Lustiga v. Preanfeld zastępcą Jenerał-gubernatora.

Równocześnie w VIII części Dz. Rozp. c. i k. Zarządu wojskowego w Polsce zostało wydane rozporządzenie, dotyczące ustanowienia c. i k. Jenerał-Gubernatorstwa w Kielcach, od 1 października w Lublinie.

Jenerał-Gubernatorstwo jest najwyższą władzą rządową i najwyższą instancją dla całego sądownictwa i administracji.

Wojskowe Gubernatorstwa w Kielcach i Piotrkowie zostały równocześnie rozwiązane.

2.

Dnia 1 i 15 każdego miesiąca wychodzi dla obwodu Iłżeckiego w Wierzbniku „Dziennik urzędowy“.

Celem jego ma być rozpowszechnienie i objaśnienie przepisów dziennika rozporządzeń c. i k. Zarządu wojskowego w Polsce, wydawanie bliższych rozporządzeń miejscowego znaczenia dla ludności, udzielanie wskazówek i rozporządzeń wykonawczych dla posterunków żandarmeryi i gmin.

Naczelnicy gmin obowiązani są obwieszczenia „Dziennika urzędowego“, zawierające postanowienia ogólne, ogłaszać według własnego uznania lub na wyraźne polecenie w sposób, w miejscu używany, przez rozlepianie na murach, publiczne obwieszczenie i t. p. nadto starać się we wszelki sposób o jak najszersze rozpowszechnienie niniejszego dziennika urzędowego.

Dziennik urzędowy musi być wyłożony w kancelaryi gminnej i w każdej miejscowości u mieszkańca tam radnego lub sołtysa, gdzie dozwolony jest bezpłatny wgląd do dziennika. Oprócz tego wszystkie większe gospody są obowiązane do wyłożenia dziennika urzędowego.

Dziennik urzędowy otrzymywać będą bezpłatnie wszystkie urzędy gminne, parafialne, kierownictwa szkół, posterunki żandarmeryi oraz straż finansowa.

Siedziba c. i k. Komendy obwodowej dla powiatu Iłżeckiego znajduje się w Wierzbniku, dokąd należy się zwracać w sprawach urzędowych.

3.

Według ustępu B. punkt 3, ogólnych zasad zaprowadzenia c. i k. Zarządu wojskowego w zajętych obszarach Polski pozostają i dalej bez zmiany dotychczasowe urządzenia i kompetencya sądów gminnych.

Orzecznictwo sądów gminnych w obwodzie Ilżeckim będzie wykonywane z powołaniem się na „prawo, ustawę i sumienie“ pod ścisłym nadzorem sądu przy c. i k. Komendzie obwodowej w Wierzbniku.

Do zakresu sądów gminnych w obwodzie Wierzbnickim należą:

A) w sprawach cywilnych:

1) Wszystkie skargi ze zobowiązań, umów oraz i roszczenia o wydanie rzeczy ruchomych, których wartość nie przekracza kwoty 300 rubli, dalej skargi o odszkodowanie; te ostatnie także i wtedy, jeżeli w chwili wniesienia skargi wysokość szkody jeszcze nie mogła być oznaczona.

2) Żądania o przywrócenie naruszonego albo utraconego posiadania w przeciągu jednego roku od chwili naruszenia lub utraty posiadania, z wyjątkiem jednak tych wypadków, które spowodowane zostały prowadzeniem wojny.

3) Prośby o ubezpieczenie dowodów bez względu na wartość przedmiotu.

4) Prośby o dozwoleń egzekucyi na podstawie aktów notaryalnych (akty notaryalne należy odróżnić od wyroków sądów polubownych).

5) Prośby o dozwoleń egzekucyi na podstawie protestowanych rewersów, o ile wartość przedmiotu względnie prawa 300 rubli nie przewyższa.

6) Sprawy spadkowe po włościanach, właścicielach gruntów pańszczyźnianych (to jest tych, których przy sposobności zniesienia pańszczyzny do stanu włościańskiego zaliczono) i to bez względu na obszar posiadanego gruntu.

7) Skargi z powodu przekroczenia przepisów o sprzedaży gruntów.

Z pod orzecznictwa sądów gminnych wyjąte są: skargi o własność rzeczy nieruchomości i o prawa rzeczowe na nieruchomościach—skargi o prawa służebności, sprawy górnicze—wreszcie skargi z umów zawartych przez zarządy skarbowe państwowe i skargi o prawa na podstawie wynalazków i przywilejów.

B) W sprawach karnych:

1) Przekroczenia, na które w ustawie o sądach pokoju nałożone są następujące kary:

- a) Upomnienia, nagany, zanotowania,
- b) Kary pieniężne aż do wysokości 300 rubli,
- c) Kary aresztu aż do wysokości trzech miesięcy,

d) Kara więzienia aż do jednego roku.

2) Przekroczenia w sprawach służbowych czeladzi i robotników.

3) Przekroczenia w sprawach polowania.

Wyjęte z pod orzecznictwa sądów gminnych są sprawy karne, jeżeli:

a) z karą połączone jest wydalenie z miejsca pobytu obwinionego, zakaz wykonywania handlu albo przemysłu albo zamknięcie handlu lub przemysłu,

b) żądane odszkodowanie przewyższa sumę 300 rubli,

c) przestępstwo popełnione zostało przez osoby należące do wojska lub zarządu państwowego,

d) przestępstwo przez słowną lub czynną zniewagę popełnione zostało na osobie żandarma pełniącego służbę.

Przy nakładaniu kar z powodu wykroczeń przeciw skarbowym ustawom państwowym, przeciw przepisom o świadczeniach (zaprzęgi do utrzymania dróg i t. d.), przeciw przepisom o prowadzeniu handlu, fabryk, przemysłu rękodzielniczego winny sądy gminne stosować ustawę karną, nie przekraczając jednak przysługującej im władzy karania.

Przeciw wszelkim wyrokom sądów gminnych przysługuje bez wyjątku środek prawny zażalenia do sądu wojskowego c. i k. Komendy okręgowej w Wierzbniku, jako do drugiej i ostatniej instancji, który sprawę rozstrzyga ostatecznie.

Zażalenie musi być w 14 dniach do sądu gminnego pisemnie lub ustnie wniesione do protokołu.

W razie wniesienia zażalenia muszą być oryginalne akta wraz z zażaleniem niezwłocznie do drugiej instancji przedłożone i to jako przesyłka polecona.

Językiem urzędowym sądów gminnych jest język polski i niemiecki.

Prawomocne wyroki sądów gminnych muszą być przez naczelników gminy dokładnie wykonane.

Zwłoka albo też inne jakie naruszenie obowiązków co do wykonania wyroków będą karane karą pieniężną aż do kwoty 500 koron ewentualnie aresztem.

Kary aresztu mają być zasadniczo wykonane w areszcie gminnym.

Zasądzonych na karę więzienia należy przez żandarmerię odstawić do wojskowego więzienia przy Komendzie okręgowej.

Każdy sąd gminny ma prowadzić księgę kasową. W ciągu miesiąca ściągnięte kary pieniężne należy przy końcu miesiąca odesłać wraz z wykazem do kasy c. i k. Komendy okręgowej w Wierzbniku.

Wyłączone z pod właściwości sądów gminnych są:

1) Sprawy, których następstwem mógłby być podział rzeczy nieruchomości,

2) Sprawy karne o przestępstwa popełnione przeciw armii austriacko-węgierskiej oraz armii sprzymierzonej,

3) Wszystkie sprawy, podlegające orzecznictwu sądu doraźnego.

Wzywa się więc naczelników gmin, ażeby natychmiast podali nazwiska członków przynależnego sądu gminnego jakoteż zaznaczyli, którzy z nich obecnie mieszkają w gminie.

W końcu należy wymienić nazwiska tych osób, których trzebaby powołać do sądu w miejsce brakujących sędziów.

Godność sędziego gminnego piastować mogą tylko ludzie nieskazitelного charakteru, dotychczas nieposzlakowani i cieszący się dobrą opinią, przytem inteligentni i znający o ile możliwości obowiązujące dotychczas w Królestwie Polskiem ustawy.

4.

Rozporządzenie Wyższego wodza armii z 25 sierpnia 1915,

dotyczące sprawy paszportów.

Na mocy udzielonego mi Najwyższym rozkazem prawa najwyższej władzy cywilnej i wojskowej zarządzam na obszarach części Polski (kraju okupowanym), będących pod austr.-węg. zarządem wojskowym, co następuje:

§ 1.

Obowiązek wylegitymowania się.

Każdy jest obowiązany na żądanie władzy wylegitymować się co do swojej osoby, tożsamości i zatrudnienia.

§ 2.

Karty tożsamości (przepustki).

Dla ułatwienia obowiązku legitymacji może Komenda obwodowa na żądanie strony na podstawie odpowiednich poświadczeń wystawić kartę tożsamości jak załączony formularz A.

§ 3.

Przymus paszportowy.

Kto przekracza granicę okupowanego obszaru musi w celu przepisanej w § 1 legitymacji mieć paszport podróży.

§ 4.

P a s z p o r t.

Osoby, które przychodzą do okupowanego obszaru z zagranicy, muszą być zaopatrzone w paszport, odpowiadający wymaganiom i rozporządzeniom austriackiego grona ministeryalnego z 15 stycznia 1915 r. № 11 Dz. ust. państw. i z 18 maja 1915 № 124 Dz. ust. państw. albo węgierskiego grona ministeryalnego z 16 stycznia 1915 № 285 Rozp. min. wystawiony wyraźnie dla podróży do okupowanego obszaru i zaopatrzony potwierdzeniem (wizą) ministerstwa wojny albo najwyższej Komendy armii (najwyższej Komendy etapowej), względnie jednej z ich ekspozytur potwierdzania (wizowania) paszportów.

Dla innych osób wystawia paszporty na mocy odpowiednich świadectw według załączonego wzoru B. Komenda obwodowa, w której okręgu urzędowym starający się o paszport ma swoje stałe mieszkanie, miejsce zarobkowania lub zajęcia.

Paszport musi być zaopatrzony w fotografię, przedstawiającą wierny obraz podróżującego, i w odnośne urzędowe potwierdzenie Komendy obwodowej, że właściciel paszportu jest istotnie osoba, na fotografii przedstawiona.

Fotografię musi podróżujący podpisać sam własnoręcznie atramentem w obecności Komendy, do wystawienia paszportu uprawnionej. Fotografię należy nakleić na paszporcie i zaopatrzyć w urzędową pieczęć Komendy w ten sposób, aby takowa umieszczona była w połowie na fotografii, w drugiej zaś połowie na papierze paszportu.

W każdym paszporcie musi być podany powód i cel podróży.

§ 5.

Ruch na granicy.

Dla mieszkańców nadgranicznych, których przemysł gospodarczy wymaga częstego przekraczania granicy obszaru okupowanego, może generałny gubernator wojskowy zezwolić na odstąpienie od pewnych wymogów w §§ 3 i 4 zawartych i odpowiednio uregulować sposób legitymowania w obszarze granicznym.

§ 6.

Odrębne postanowienia dla podróżujących kupców z Monarchii.

Dla osób, które wykażą się potwierdzonym (wizowanym) „Arkuszem wywiadowczym“, jak załączony wzór C, jako zastępcy przedsiębiorstwa, nie jest wymagane widywanie paszportu według przepisu § 4, ustęp 1.

§ 7.

Odrębne postanowienia dla zwerbowanych najemnych robotników.

Przepisane w §§ 1 i 3 wylegitymowanie się może być uskutecznione przez podejmujących się pracy, którzy jako najemcy zostali zwerbowani, jak też przez członków ich rodziny w kontrakcie pracy w myśl § 14 rozporządzenia najwyższego komendanta armii z 27 czerwca 1915, № 21 Dz. rozp. wymienionych, tak w kraju, jak i przy przekroczeniu granicy obszaru okupowanego, zamiast paszportem,—kontraktem pracy, oznaczonym w § 10 wymienionego rozporządzenia.

§ 8.

Odrębne postanowienia dla uchodźców.

Każdy przybyły z nieprzyjacielskiego kraju uchodźca, który oddaje się pod ochronę c. i k. Komendy albo władz o ile co do jego osoby lub zajęcia nie zachodzi żadna wątpliwość,—otrzymuje od obwodowej Komendy tego obszaru urzędowego, w którego granice wstąpił, zezwolenie na pobyt podług wzoru karty identyczności objętej § 2. W tym wypadku należy na karcie identyczności umieścić osobną uwagę co do miejsca pobytu i sposobu zajęcia.

§ 9.

Ograniczenia ruchu w ściślejszym obszarze wojennym.

W ściślejszym obszarze wojennym mogą właściwe Komendy ustanowić ograniczenia i zakazy ruchu jako też szczególne rodzaje legitymowania się.

§ 10.

Legitymowanie się osób wojskowych i na usługach wojska pozostających.

§§ 2 do 8 nie naruszają wcale sposobu legitymowania się przynależnych do siły zbrojnej austriacko-węgierskiej Monarchii lub Państwa Niemieckiego, jak również publicznych urzędników siły zbrojnej podporządkowanych.

§ 11.

Należytości stemplowe.

Należytość stemplowa od paszportu wynosi 10 Kor. Karty identyczności, zezwolenia i papiery legitymacyjne wystawione w myśl § 5 lub 9, dalej podania pisemne o wystawienie papierów legitymacyjnych są wolne od stempla.

§ 12.

Przekroczenia i kary.

Przekroczenia tego rozporządzenia,—o ile takowe zmierzają do przyniesienia austriacko-węgierskiej albo sprzymierzonej siły zbrojnej szkody, natomiast nieprzyjacielowi korzyści,—uważane będą jako zbrodnie przeciw siły zbrojnej po myśli §§ 327 i 328 Wojsk. ust. kar.

We wszystkich innych wypadkach przekroczenia tego rozporządzenia ukarze Komenda obwodu grzywną do 2000 Kor. lub aresztem do sześciu (6) miesięcy.

§ 13.

Obowiązująca moc rozporządzenia.

To rozporządzenie nabiera mocy z dniem ogłoszenia.

Rozporządzenia Najwyższego Komendanta armii z 16 lutego 1915, № 2 Dz. Rozp. i z 31 maja 1915 № 14 Dz. Rozp. straciły swą moc.

Arcyksiążę Fryderyk M. P. w. r.

(Załącznik „A“.)

Karta identyczności.

(§ 2 rozporządzenia Naczelnego Wodza armii z dnia 25 Sierpnia 1915, Nr. 35 Dz. Rozp.).

Komenda obwodowa: .....

№ ..... wystawiona dnia: .....

Ważna aż do: .....

dla:

Nazwisko: .....

Zawód: .....

Obywatelstwo: .....

Wyznanie: .....

Miejsce zamieszkania: .....

Miejsce zajęcia i pracy: .....

(Odwrotna strona.)

Opis właściciela karty:

Urodzony dnia: .....

Wzrost: .....

Oczy: .....

Włosy: .....

Szczególne znaki: .....

Mówi po: .....

Własnoręczny podpis: .....

Kto kartę identyczności podrabia lub fałszuje, albo komu innemu przekazuje, podlega postanowieniom
ustawy karnej.

(Załącznik „C“.)

№ .....

Arkusz wywiadowczy.

(Rozporządzenie Naczelnego Wodza z dnia 25 Sierpnia 1915, Nr. 35 Dz. Rozp.)

Nazwisko: .....

mieszka w: .....

urodzony w roku: .....

obywatel państwa: .....

wyznanie: .....

zaopatrzone paszportem podróжным, odpowiadającym wymogom rozporządzenia Naczelnego Naddo-
wódecy armii z dnia 25 sierpnia 1915, № 35 Dz. Rozp. wystawionym w celu podróży do c. i k.

obszaru okupowanego przez ..... L. .... Data .....

jest*) właścicielem
zastępcą*) protokołowanej firmy
nieprotokołowanej

w .....

Firma*) wyrabia
handlujezamierza*) z c. i k. obszaru okupowanego sprowadzić
do c. i k. obszaru okupowanego wywieźć
(Rodzaj, ilość, wartość towaru w przybliżeniu)*) Wywóz towaru do c. i k. obszaru okupowanego ma nastąpić przez *)
Sprowadzenie towaru z c. i k. obszaru okupowanego

Poświadczą się, że co do nieskazitelności wymienionej firmy i jej zastępcy nie zachodzi żadna wątpliwość.

Wiza izby handlowej i przemysłowej, w której okręgu
firma ma swoją siedzibę.Podpis władzy przemysłowej, w której okręgu
firma ma swoją siedzibę.

*) Nieodpowiednie uwagi należy przekreślić.

Do wypełnienia przez stronę.

Pasporty i przepustki wydaje c. i k. Komenda okręgowa w Wierzbniku, dokąd należy się osobiście zgłaszać i przedłożyć wszelkie dokumenty, dotyczące stosunków osobistych i potwierdzające przynależność do jednej z gmin powiatu Ilżeckiego.

Przy prośbach o paszport należy również przedłożyć swoją fotografię, która ma być wlepiona do paszportu.

Proszący o paszport ma równocześnie przynieść potwierdzenie z gminy, że jest osobą nieposzlakowaną i zasługuje na uwzględnienie prośby, które to poświadczenie ma być również potwierdzone przez najbliższy urząd parafialny wzgl. żydowską gminę wyznaniową.

5.

Rozporządzenie Naczelnego Wodza armii z 16 lutego 1915,

odnoszące się do przepisów meldunkowych.

Mocą uprawnień Najwyższej władzy cywilnej i wojskowej, przeniesionych na Mnie rozkazem Najwyższego Dowództwa, zarządzam dla obszarów Polski, podlegających administracji wojskowej austriacko - węgierskiej (obszar okupowany), co następuje:

§ 1.

Obowiązek zgłoszenia (meldowania).

Kto przyjmuje u siebie jakąś osobę na nocleg, na mieszkanie (w gościnę)—i to czy przyjmuje ją na mieszkanie za zapłatą, jako najemcę, czy za darmo, na trwały pobyt, czy przejściowo, na podstawie stosunku pokrewieństwa, stosunku służbowego lub roboczego, albo z jakiegokolwiek bądź powodu—winien tę osobę wedle postanowień niniejszego rozporządzenia zgłosić tak po przybyciu jak po odejściu, to jest po opuszczeniu mieszkania.

§ 2.

Miejsce zgłoszenia.

Zgłoszenie przybycia i zgłoszenie odejścia ma się skutecznie u naczelnika gminy (wójta).

Naczelnik gminy zbiera zgłoszenia, utrzymuje je w ewidencji, porządkuje według dnia zgłoszenia i prowadzi co do zgłoszeń rejestr.

§ 3.

Terminy zgłoszenia.

Przyjmujący na mieszkanie (w gościnę) ma równocześnie z przybyciem osoby, przyjętej na mieszkanie, zasięgnąć od niej potrzebnych wyjaśnień i skutecznie zgłoszenie przybycia, względnie zgłoszenie odejścia w ciągu 24 godzin po przybyciu tej osoby, względnie po jej odejściu.

§ 4.

Sposób zgłoszenia.

Zgłoszenie przybycia względnie odejścia należy skutecznie za pomocą karty zgłoszenia, która zawiera następujące rubryki:

1. Imię i nazwisko przyjmującego na mieszkanie i adres mieszkania;
2. dzień, w którym przyjęto na mieszkanie;
3. imię i nazwisko, stan i zatrudnienie osoby przyjętej na mieszkanie;
4. przynależność państwowa, poprzednie i stałe miejsce zamieszkania przyjętego na mieszkanie;
5. dokumenty podróżne albo inne papiery legitymacyjne;
6. kto mu towarzyszy;
7. dzień odejścia i miejsce, do którego się ta osoba udaje.

Zgłoszenie przybycia skutecznia się przedłożeniem dwóch kart zgłoszenia, wypełnionych w rubrykach 1. do 6., i podpisanych przez przyjmującego na mieszkanie. Jeden egzemplarz otrzyma przyjmujący na mieszkanie napowrót po potwierdzeniu urzędowym faktu i czasu zgłoszenia.

Zgłoszenie odejścia skutecznia się przedłożeniem zwróconej karty meldunkowej, wypełnionej w rubryce 7. i podpisanej na nowo przez przyjmującego na mieszkanie.

§ 5.

Księga obcych.

Właściciele gospód mają nadto prowadzić księgę obcych, zaopatrzoną w bieżące liczby stron i zawierającą rubryki wymienione w § 4. pod 2 do 7.

W razie przyjęcia gościa na mieszkanie wypełni właściciel gospody rubryki pod 2 do 6, zaś daty wymienione pod 7 wpisze w dniu odejścia przyjętej w gościnę osoby.

§ 6.

Rewizja przez żandarmeryę.

Naczelnik gminy winien zebrane karty zgłoszeń i rejestr, zaś właściciel gospody księgę obcych trzymać zawsze w pogotowiu celem umożliwienia kontroli c. i k. komendzie, a w szczególności żandarmeryi.

Żandarmerya przeprowadza peryodycznie rewizye, naprzód niezapowiedziane. Każda zwłoka w przedłożeniu i każdy brak w prowadzeniu tej ewidencji stanowi przekroczenie niniejszego rozporządzenia.

§ 7.

Obowiązek dawania wyjaśnień.

Osoba przyjęta na mieszkanie (w gościnę) jest obowiązana przyjmującemu na mieszkanie udzielić wyjaśnień potrzebnych do spełnienia obowiązku zgłoszenia.

Jeżeli osoba przyjęta na mieszkanie wzbrania się udzielić wyjaśnień, albo jeżeli co do prawdziwości podanych dat zajdą wątpliwości, lub też jeżeli przyjmujący na mieszkanie dowie się o okolicznościach, które co do osoby, przyjętej na mieszkanie, mogą wzbudzić podejrzenie o knowania, zagrażające bezpieczeństwu lub niebezpieczne dla Państwa, winien natychmiast o tem donieść gminie, albo najbliższemu posterunkowi żandarmeryi, a w siedzibie c. i k. komendy obwodowej teje komendzie.

Każdy przyjmujący na mieszkanie jest obowiązany udzielać c. i k. komendom, a także żandarmeryi na żądanie wyjaśnień co do imienia i nazwiska, stanu, zatrudnienia lub innych stosunków osób przyjętych na mieszkanie.

§ 8.

Postanowienia karne.

Przekroczenia niniejszego rozporządzenia będą karane przez komendę obwodową grzywną do 2 tysięcy koron albo aresztem do sześciu miesięcy.

Arcyksiążę Fryderyk, marszałek polny, w. r.

6.

Rozporządzenie Naczelnego Wodza armii
z 16 lutego 1915,odnoszące się do posiadania
broni, amunicyi i materiałów
wybuchowych.

Mocą uprawnień Najwyższej władzy cywilnej i wojskowej, przeniesionych na Mnie rozkazem Najwyższego Dowództwa, zarządzam dla obywateli Polski, podlegających administracji wojskowej austriacko - węgierskiej (obszar okupowany), co następuje:

§ 1.

Broń i amunicję należy oddać w terminie i na miejscu oznaczonym w obwieszczeniu komendy obwodowej.

Od obowiązku oddania są zwolnieni:

a) Urzędnicy i funkcjonariusze austriacko-węgierskiego Zarządu wojskowego, uprawnieni do noszenia broni i amunicyi, i to co do tej broni i amunicyi, która należy do przepisanej uzbrojenia lub umundurowania.

b) Pozostająca w służbie wykonawczej, przez austriacko-węgierski Zarząd wojskowy zaprzysiężona straż co do tej broni i amunicyi, do używania której jest uprawniona.

c) Członkowie korpusów kombatanów, korpusów obywatelskich i strzeleckich, wcielonych do austriacko-węgierskiej siły zbrojnej, albo jej podporządkowanych.

d) Osoby, upoważnione przez austriacko-węgierski Zarząd wojskowy do wyrobu albo do sprzedaży broni i amunicyi, co do tego gatunku i co do tej ilości broni i amunicyi, co do których mogą się wykazać, że mają ich dostarczyć na zamówienie administracji wojennej.

e) Posiadacze broni wartości artystycznej lub historycznej mogą za zezwoleniem komendy obwodowej broń tę wyjątkowo zatrzymać.

Komenda obwodowa może pewnym, zaufania godnym osobom zezwolić do odwołania na noszenie broni i amunicyi o tyle, o ile to jest nieodzownie potrzebne do osobistego bezpieczeństwa albo dla ochrony własności.

§ 2.

Przedmioty wybuchowe muszą być oddane w terminie i na miejscu oznaczonym w obwieszczeniu komendy obwodowej.

Od obowiązku oddania są zwolnione:

a) Osoby, uprawnione przez austriacko-węgierski Zarząd wojskowy do wyrobu i sprzedaży materiałów wybuchowych, co do tego gatunku i co do tej ilości, co do których mogą się wykazać, że mają ich dostarczyć na zamówienie austriacko-węgierskiej administracji wojennej.

b) Przedsiębiorstwa górnicze, co do tych materiałów wybuchowych, które są potrzebne dla celów utrzymywania przedsiębiorstwa w ruchu, o ile na to uzyskano zezwolenie komendy obwodowej.

c) Osoby, które uzyskały zezwolenie komendy obwodowej na sprowadzenie oznaczonej ilości materiałów wybuchowych, potrzebnych do prowadzenia przedsiębiorstwa przemysłowego.

§ 3.

Osoby, które otrzymały pozwolenie na posiadanie broni, amunicji albo materiałów wybuchowych, winne postarać się o ich stosowne użycie i przechowanie. Gmina jest odpowiedzialna za przestrzeganie koniecznych środków ostrożności w jej obrębie.

§ 4.

Rozporządzenie niniejsze nie ogranicza noszenia i posiadania broni, amunicji i materiałów wybuchowych dla celów austriacko-węgierskiej albo sprzymierzonej administracji wojennej.

§ 5.

Przekroczenie niniejszego rozporządzenia, jako też przepisów wydanych na podstawie tego rozporządzenia, jeżeli mają na celu szkodę siły zbrojnej austriacko-węgierskiej lub sprzymierzonej, albo korzyść dla nieprzyjaciela, będą karane jako zbrodnia przeciw sile wojennej wedle §§ 327 i 328 w. u. k.

We wszystkich innych wypadkach będą przekroczenia niniejszego rozporządzenia karane przez komendę obwodową grzywną do dwóch tysięcy koron albo aresztem do 6 miesięcy.

§ 6.

Rozporządzenie to wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Arcyksiążę Fryderyk, marszałek polny, w. r.

Na podstawie powyższego rozporządzenia zarządza c. i k. Komenda obwodu w Wierzbniku co następuje:

Broń wszelakiego rodzaju i amunicję należy najdalej do dnia 30 września b. r. złożyć w c. i k. Komendzie obwodu Ilżeckiego w Wierzbniku, albo na najbliższym c. i k. posterunku żandarmeryi.

Osoby zamierzające wnieść prośbę o pozwolenie noszenia względnie zatrzymania posiadanej już broni mają się w powyżej podanym czasie zgłosić osobiście do c. i k. Komendy obwodu Ilżeckiego w Wierzbniku i przedłożyć dokumenty, stwierdzające tożsamość osoby, tudzież poświadczenie z gminy i urzędu parafialnego względnie izraelskiej gminy wyznaniowej, że proszący są ludźmi nieposzlakowanymi, godnymi zaufania i potrzebującymi broni koniecznie do wykonywania swego zawodu, służby lub dla osobistego bezpieczeństwa.

W pierwszym rzędzie uwzględniać się będzie prośby o pozwolenie noszenia broni co do leśnych i gajowych lasów rządowych, wójtów i sołtysów tudzież policyantów i połowych gminnych.

Co się tyczy przedmiotów wybuchowych w szczególności znajdujących często niewybuchłych granatów, bomb i t. p. mają wójtowie i sołtysi o tem niezwłocznie uwiadomić najbliższy posterunek żandarmeryi i znalezione przedmioty wybuchowe aż do zjawienia się żandarma przechować w miejscu bezpiecznym.

7.

Rozporządzenie Naczelnego Wodza armii

z 23 kwietnia 1915,

dotyczące rejestrów stanu.

Mocą uprawnień Najwyższej władzy cywilnej i wojskowej, przeniesionych na Mnie rozkazem Najwyższego Dowództwa, zarządzam dla obywateli Polski, podlegających administracji wojskowej austriacko-węgierskiej (obszar okupowany), co następuje:

§ 1.

Prowadzenie metryk.

Prowadzenie rejestrów stanu (metryk) jest rzeczą c. i k. Zarządu wojskowego i stoi pod kierownictwem i nadzorem Komendy obwodowej.

§ 2.

Przedmioty wpisu do metryk.

Przedmiotem wpisu do rejestrów stanu są wypadki urodzin, zawarte małżeństwa i wypadki śmierci.

§ 3.

Właściwy prowadzący metryki.

Prowadzenie metryk dla przynależnych do kościoła rzymsko-katolickiego jest rzeczą właściwego duszpasterza, we wszystkich innych wypadkach naczelnika tej gminy, w której się zdarzył wypadek, podlegający wpisowi do metryki. Komendant obwodu może powierzyć właściwemu duszpasterzowi innego prawnie uznanego stowarzyszenia religijnego prowadzenie rejestrów stanu dla przynależnych do tego stowarzyszenia religijnego.

Zarządzenie takie będzie ogłoszone w dzienniku urzędowym.

§ 4.

Księgi metrykalne.

Rejestry stanu prowadzi się według wzoru podanego w załączniku A. Dla metryk urodzin, małżeństw i zmarłych przeznaczyć należy oddzielne tomy o stronicach, zaopatrzonych bieżącymi liczbami. Metryki będą prowadzone w języku polskim.

§ 5.

Obowiązek zgłoszenia.

Każdy wypadek, podlegający wpisowi do metryk, ma być w ciągu ośmiu dni zgłoszony u właściwego prowadzącego metryki (§ 3.).

Zgłoszenie winno zawierać wszystkie szczegóły potrzebne do wypełnienia rubryk przepisanego formularza (§ 4.).

Do zgłoszenia wypadku śmierci należy dołączyć poświadczenie ogleńdzin zwłok.

§ 6.

Osoby obowiązane do zgłoszenia.

Obowiązek zgłoszenia wypadku urodzin ciąży na ślubnym ojcu. Jeżeli ojciec jest nieobecny, lub nie może dokonać zgłoszenia, albo jeśli chodzi o dziecko nieślubne, winien dokonać zgłoszenia akuszer lub położna, a gdyby i tych nie było, ta osoba, w której mieszkaniu, lub w której domu dziecko się urodziło. Jeżeli nie zachodzi żaden z tych wypadków, obowiązana jest matka spowodować zgłoszenie.

Zawarcie małżeństwa winien zgłosić małżonek, w razie przeszkody z jego strony, małżonka,

jeżeli i ona nie może dopełnić tego obowiązku, ojciec, następnie matka małżonka, wreszcie ojciec, a następnie matka małżonki.

O wypadku śmierci winien donieść najbliższy krewny, a jeżeli to nie jest możliwe, ten, w którego mieszkaniu, lub w którego domu zaszedł wypadek śmierci.

§ 7.

Zmiany i uzupełnienia rejestrów stanu.

Jeżeli wskutek okoliczności zaszłych później — jak legitymacya, rozwód i t. p. — treść metryki nie odpowiada już rzeczywistym stosunkom, winien właściwy prowadzący metryki uzupełnić metrykę w ten sposób, by pierwotny zapis pozostał nadal widocznym. Dokumenta, stanowiące dowód zmiany zaszłej w stosunkach stanu, należy dołączyć do metryki.

Poprawki w rejestrach stanu z powodu nieprawdziwości pierwotnego zapisu wolno robić tylko na zarządzenie Komendy obwodowej.

Inne zmiany są zabronione.

Duszpasterze i naczelnicy gmin winni czuwać, aby zgłoszeń (§§ 5. i 6.) dokonywano na czas, dopilnować powstania okoliczności określonych w pierwszym ustępie, a w razie potrzeby dokonać z urzędu zapisu lub uzupełnić go, jeżeli zaś nie są sami właściwymi prowadzącymi metryki, spowodować to u właściwego prowadzącego metryki.

§ 8.

Wyciągi z metryk.

Wyciągi z rejestru stanu muszą być wystawione według wzoru podanego w załączniku B. Wpisy do wyciągów mają co do formy i treści zgadzać się z zapisami rejestru stanu. Prowadzący metryki winien podpisać wyciąg i zaopatrzyć go pieczęcią urzędową.

§ 9.

Moc dowodowa.

Rejestrom stanu i wyciągom z metryk przysługuje moc dowodowa publicznych dokumentów.

§ 10.

Przekroczenia i kary.

Przekroczenia niniejszego rozporządzenia będą karane przez Komendę obwodową karami pieniężnymi do dwustu koron, w razie niemożności ściągnięcia kary pieniężnej, aresztem do dziesięciu dni.

Naśladowanie lub fałszowanie księgi metrykalnej lub wyciągu z metryk będzie karane według wojskowych ustaw karnych.

Arcyksiążę Fryderyk, marszałek polny, w. r

1. Metryka urodzin.

Liczba porządkowa		19		Nr. domu	Religia rzym.-katol.	Płeć		ślubne	nieślubne	Rodzice		Rodzice chrzestni	Uwaga
urodz.	Dzień i miesiąc	chrz. i	chrz. i			męska	żeńska			Imię, nazwisko i zatrudnienie ojca	Imię, nazwisko i zatrudnienie matki		

2. Metryka małżeństw.

Liczba porządkowa		19		Oblubieniec				Oblubienica				Świadkowie		Uwaga
Dzień i miesiąc	Nr. domu	Jego imię, nazwisko, zatrudnienie, przynależność i miejsce urodzenia, oraz imiona, nazwiska i zatrudnienie rodziców	Religia	wiek	stanu wolnego	wdowiec	Nr. domu	Jej imię, nazwisko, zatrudnienie, przynależność i miejsce urodzenia, oraz imiona, nazwiska i zatrudnienie rodziców	Religia	wiek	stanu wolnego	wdowa	Imiona	

3. Metryka śmierci.

Liczba porządkowa		19		Nr. domu	Imię, nazwisko i zatrudnienie zmarłego, u osób stanu wolnego także imiona, nazwiska i zatrudnienie rodziców	Religia rzym.-katol.	Płeć		Wiek	Choroba i powód śmierci	Uwaga
śmierci	Dzień i miesiąc	po- grzebu	męska				żeńska				

1. Metryka urodzin.

Liczba porządkowa	19	Imię	Religia	Płeć		nieślubne	Rodzice		Uwaga
	Dzień i miesiąc urodzin			Nr. domu	Imię, nazwisko i zatrudnienie ojca; imiona jego rodziców		Imię, nazwisko i zatrudnienie matki; imiona jej rodziców		

2. Metryka małżeństw

Liczba porządkowa	19	Oblubieniec		Oblubienica		Świadkowie		Uwaga
	Dzień i miesiąc	Nr. domu	Jego imię, nazwisko, zatrudnienie, przynależność i miejsce urodzenia, oraz imiona, nazwiska i zatrudnienie rodziców	Religia	Wiek	Stan	Imiona i nazwiska i zatrudnienie	

3. Metryka śmierci.

Liczba porządkowa	19	Nr. domu	Imię, nazwisko i zatrudnienie zmarłego, u osób stanu wolnego także imiona, nazwiska i zatrudnienie rodziców	Religia	Płeć		Wiek	Choroba i powód śmierci	Uwaga
	Dzień i miesiąc śmierci				po- grzebu	męska			

(Załącznik „B“.)

Formularz dla rzymsko-kat. duszpasterzy.

1. Świadećstwo urodzin i chrztu.

L.	Diecezja
C. i k. austr.-węg. obszar okupowany	Dziekanat
Obwód	

Świadećstwo urodzin i chrztu.

W metryce urodzin parafii ..... dla gminy .....
 w tomie ..... na stronie ..... pod liczbą porządkową ..... zapisane jest co następuje:
 Roku pańskiego tysiąc .....
 to jest ..... dnia ..... miesiąca ..... urodził .....
 się w domu pod Nr. .... i został ..... w dniu ..... przez
 Wielebnego ..... ochrzczon ..... według obrządku rzymsko-katolickiego:

Imię ochrzczone	religia	płeć	ślubne	nieślubne	Rodzice		Rodzice chrzestni	Uwaga
					Ojciec	Matka		

Zgodność świadećstwa urodzin z powołanym w niem zapisem metryki urodzin
 potwierdzam własnoręcznym podpisem i przez przybicie pieczęci urzędu parafialnego.

..... dnia ..... 19 .....

2. Świadeetwo małżeństwa.

L.

Dyecezya

C. i k. austr.-węg. obszar okupowany

Dziekanat

Obwód

Świadeetwo małżeństwa.

W metryce małżeństw parafii ..... dla gminy .....

w tomie ..... na stronie ..... zapisano co następuje:

Roku pańskiego tysiąc .....

to jest ..... dnia ..... miesiąca .....

zostali połączeni według obrządku rzymsko-katolickiego przez Wielebnego .....

wężłem małżeńskim: .....

Oblubieniec						Oblubienica							
Nr. domu	Imię i nazwisko	religia	wiek	stanu wolnego	wdowiec	Nr. domu	Imię i nazwisko	religia	wiek	stanu wolnego	wdowa	Świadkowie	Uwaga

Zgodność świadectwa małżeństwa z powołanym w niem zapisem metryk małżeństw
potwierdzam własnoręcznym podpisem i przez przybicie pieczęci urzędu parafialnego.

..... dnia ..... 19.....

3. Świadećstwo śmierci

L.

Diecezja

C. i k. austr.-węg. obszar okupowany

Diecezja

Obwód

Diecezja

Świadećstwo śmierci.

W metryce zmarłych parafii..... dla gminy.....
 w tomie..... na stronie..... pod liczbą porządkową..... zapisano co następuje:
 Roku pańskiego tysiąc.....
 to jest..... dnia..... miesiąca.....
 zmarł... w domu pod Nr..... i został... w dniu.....
 pochowany... według obrządku rzymsko-katolickiego:

Imię i nazwisko zmarł.....	Religia	Wiek			Choroba	Zaopatrzon przez	Pochowany przez	Uwaga
		lat	miesięcy	dni				

Zgodność świadectwa śmierci z powołanym w niem zapisem metryk zmarłych
 potwierdzam własnoręcznym podpisem i przez przybicie pieczęci urzędowej.

..... dnia ..... 19.....

(Załącznik „B“.)

Formularz dla innych prowadzących metryki.

1. Świadcstwo urodzin.

L.

Gmina

C. i k. austr.-węg. obszar okupowany

Obwód

Świadcstwo urodzin.

W metryce urodzin gminy ..... w tomie .....
na stronie ..... pod liczbą porządkową ..... zapisane jest co następuje:
W roku tysiąc .....
to jest ..... dnia ..... miesiąca ..... w domu
pod Nr. .... urodził się:

Imię dziecka	Religia	płeć	ślubne	nieslubne	Rodzice		U w a g a
					Ojciec	Matka	

Zgodność świadectwa urodzin z powołanym w niem zapisem metryki urodzin
potwierdzam własnoręcznym podpisem i przez przybicie pieczęci urzędowej.

..... dnia ..... 19.....

Naczelnik gminy:

L.

Gmina

C. i k. austr.-węg. obszar okupowany

Obwód

Świadectwo małżeństwa.

W metryce małżeństw gminy

w tomie..... na stronie..... pod liczbą bieżącą..... zapisane jest co następuje:

W roku tysiąc

to jest ..... dnia ..... miesiąca

zawarli związek małżeński:

[illegible]

Zgodność świadectwa małżeństwa z powołanym w niem zapisem metryki małżeństw
potwierdzam własnoręcznym podpisem i przez przybicie pieczęci urzędowej.

dnia 19

Naczelnik gminy:

3. Świadczenie śmierci.

L.

Gmina

C. i k. austr.-węg. obszar okupowany

Obwód

Świadczenie śmierci.

W metryce zmarłych gminy

w tomie na stronie pod liczbą bieżącą zapisano co następuje:

W roku tysiąc

to jest dnia miesiąca

zmarł w domu pod Nr. i został w dniu pochowany :

Imię i nazwisko zmarł	Religia	Wiek			Choroba	Miejsce pochowania	U w a g a
		lat	miesięcy	dni			

Zgodność świadectwa śmierci z powołanym w niem zapisem metryk zmarłych
potwierdzam własnoręcznym podpisem i przez przybicie pieczęci urzędowej.

dnia 19

Naczelnik gminy:

8.

Rozporządzenie Naczelnego Wodza armii z 23 kwietnia 1915,

o zakazie wypłat i obowiązku zgłaszania długów w stosunku do państw nieprzyjacielskich.

Mocą uprawnień Najwyższej władzy cywilnej i wojskowej, przeniesionych na Mnie rozkazem Najwyższego Dowództwa, zarządzam dla obszarów Polski, podlegających administracyi wojskowej austriacko-węgierskiej (obszar okupowany), co następuje:

A.

Zakaz wypłat.

§ 1.

Aż do dalszego zarządzenia zakazuje się bezpośredniego lub pośredniego uskuteczniania wypłat w gotówce, wekslach lub czekach, drogą przekazania albo w inny sposób na rzecz przynależnych do Rosyi, Wielkiej Brytanii i Irlandyi, brytyjskich kolonii i posiadłości, dalej Francyi i jej kolonii, jako też osób, które mają na tych obszarach miejsce zamieszkania (siedzibę), niemniej też bezpośredniego lub pośredniego przekazywania do tych obszarów pieniędzy lub papierów wartościowych.

Ten zakaz odnosi się w szczególności także do każdego nabywcy roszczenia, który je nabył po wejściu w życie niniejszego rozporządzenia.

§ 2.

Dla weksli i czeków, podpadających pod niniejszy zakaz wypłat, odkłada się termin zapłaty oraz terminy dla prezentowania w celach zapłaty i protestowania aż do dalszego zarządzenia.

§ 3.

Przepisy §§ 1. i 2. nie mają zastosowania do wypłat w Monarchii austriacko-węgierskiej lub na obszarze okupowanym na rzecz przynależnych do państw wymienionych w § 1., którzy w Monarchii austriacko-węgierskiej lub na obszarach Polski, zajętych przez wojska austriacko-węgierskie lub niemieckie mają miejsce zamieszkania, dalej do roszczeń, które mają być dopełnione

w Monarchii austriacko-węgierskiej lub na obszarze okupowanym, a powstały dla przynależnych do takich państw z prowadzenia zakładów znajdujących się w Monarchii austriacko-węgierskiej lub na obszarze okupowanym.

Udzielanie wsparć przynależnym do Monarchii austriacko-węgierskiej pozwala się i nadal.

§ 4.

Naczelna Komenda etapowa może dozwolnić wyjątki od zakazu § 1.

§ 5.

Za czas trwania tego zakazu nie można żądać odsetek zwłoki.

§ 6.

Dłużnik może się zwolnić przez to, że złoży dłużne kwoty lub papiery wartościowe w kasie jednej z Komend etapów armii na obszarze okupowanym.

§ 7.

Znosi się wydany przez cesarski rząd rosyjski zakaz wypłacania, przekazywania lub innego przenoszenia kwot pieniężnych, papierów wartościowych, srebra, złota, platyny i wszelkiego rodzaju drogich kamieni oraz wytworów z powyższych kruszców i kamieni na rzecz obywateli, zakładów lub stowarzyszeń austriacko-węgierskich, niemieckich i tureckich.

B.

Obowiązek zgłoszenia.

§ 8.

Wszystkie należitości i wierzytelności, opiewające na pieniądze lub papiery wartościowe, które należą się osobom określonym w § 1., ustęp 1., winien dłużnik zgłosić w Komendzie etapów armii swego miejsca zamieszkania w ciągu czterech dni.

§ 9.

Obowiązkowi zgłoszenia nie podlegają:

1. Należitości i wierzytelności mniejsze niż pięćset koron, dwieście rubli, pięćset franków lub dwadzieścia funtów; przy świadczeniach powtarzających się (rentach, datkach na utrzymanie i t. p.) jest miarodajną roczna kwota długu;

2. Należitości określone w § 3.

§ 10.

Zgłoszenia mają zawierać w formie tabeli imię i nazwisko tudzież adres wierzyciela i dłużnika, kwotę dłużną oraz podstawę prawną roszczenia. Należy je na kopercie oznaczyć uwagą „na wezwanie urzędowe”; zgłoszenia te są wolne od stempli i opłaty pocztowej.

C.

Postanowienia karne i końcowe.

§ 11.

Kto rozmyślnie działa lub usiłuje działać wbrew przepisowi § 1., będzie karany przez sąd Komendy obwodowej swego miejsca pobytu ścisłym aresztem od jednego miesiąca do jednego roku lub karą pieniężną do pięćdziesięciu tysięcy koron, o ile według innych ustaw karnych nie podlega wyższej karze. Obok kary wolnościowej może być nałożona kara pieniężna do oznaczonej wysokości.

Kto w inny sposób działa wbrew jednemu z przepisów tego rozporządzenia, będzie karany przez sąd Komendy obwodowej swego miejsca pobytu karą pieniężną do dwóch tysięcy koron lub aresztem do sześciu miesięcy.

§ 12.

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Arcyksiężę Fryderyk, marszałek polny, w. r.

Odnosnie do powyższego rozporządzenia zarządza się, że wspomniane w § 8 doniesienia mają być bezzwłocznie wniesione do c. i k. Komendy Okręgowej w Wierzbniku.

9.

Rozporządzenie Naczelnego Wodza armii z 23 kwietnia 1915, dotyczące zaprowadzenia kalendarza Gregorykańskiego i czasu średnio-europejskiego, jako też zniesienia tak zwanych galówek.

Mocą uprawnień Najwyższej władzy cywilnej i wojskowej, przeniesionych na Mnie rozka-

zem Najwyższego Dowództwa, zarządzam dla obszarów Polski, podlegających administracji wojskowej austriacko-węgierskiej (obszar okupowany), co następuje:

§ 1.

Czas kalendarzowy oblicza się podług kalendarza Gregorykańskiego (nowego stylu).

§ 2.

Godziny liczy się podług czasu średnio-europejskiego.

§ 3.

Znosi się wydany przez rząd rosyjski zakaz podejmowania czynności urzędowych podczas tak zwanych „galówek“.

§ 4.

Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Arcyksiężę Fryderyk, marszałek polny, w. r.

10.

Obwieszczenie Naczelniej Komendy etapów armii z 23 kwietnia 1915, w sprawie pobierania dziennika rozporządzeń c. i k. Zarządu wojskowego w Polsee.

Na podstawie końcowego ustępu § 6. rozporządzenia Naczelnego Wodza armii z 16 lutego 1915, Dz. rozp. Nr. 2., o obowiązującym ogłaszaniu ustaw, rozporządzeń i rozkazów, ogłasza się, co następuje:

§ 1.

Zamawianie.

Zamówienia na dziennik rozporządzeń przyjmuje za złożeniem zadatku w kwocie 1 K. każdy urząd pocztowy i przesyła je odnośnej komendzie obwodowej. Zadatek, na który wydaje się potwierdzenia odbioru, uprawnia do poboru dwudziestu następujących po sobie części dziennika rozporządzeń.

§ 2.

Doręczanie.

Komenda obwodowa zarządza następnie doręczenie dziennika rozporządzeń abonentowi, a to

wydanych już części od razu, następnych zaś równocześnie z ich wysyłką do gmin.

§ 3.

Dalsze zamawianie i doręczanie.

W sposób przepisany w §§ 1. i 2. odbywa się też zamawianie dalszego poboru i dalsze doręczanie dziennika rozporządzeń.

§ 4.

Sprzedaż pojedynczych części.

Pojedyncze części dziennika rozporządzeń można otrzymać w każdej komendzie obwodowej po cenie dziesięciu halerzy.

C. i k. Naczelný Komendant etapów armii.

11.

Ponieważ okazało się, że szerokie koła ludności jeszcze ciągle nie przyjmują 1 rubla w równowartości 2 Koron, lecz liczą za niego o wiele większą kwotę, podaje c. i k. Komenda obwodowa ponownie do wiadomości:

1) Każdy, kto nie będzie się trzymał przepisanej równowartości 1 srebrny rubel = 2 Koronom, zostanie ukarany w razie przekroczenia tego rozporządzenia aresztem do 20 dni, albo grzywną do 200 Kor.

2) Każdy, kto dowie się o wypadku obniżenia wartości koronowej waluty, jest obowiązany donieść o tem natychmiast najbliższemu posterunkowi żandarmeryi, albo urzędowi gminnemu względnie stójkowemu. Kto świadomie nie wypełni tego obowiązku, podpada tem samem karom, jakie pod 1)znaczono.

3) W każdym sklepie winni kupcy umieścić w miejscu dla wszystkich widocznem wielką tablicę z czytelnym napisem następującej treści:

1 rubel papierowy lub srebrny = 2 Koronom,

1 kopiejka = 2 hal.,

1 rubel w złocie = 2 Kor. 50 hal.,

1 marka = 1 Kor. 25 hal.

Sklepy, w których takie tablice nie będą się znajdowały do 15 października r. b. albo po tymże dniu trwale nie będą umieszczone, zostaną zamknięte.

12.

Rozporządzenie Naczelnego Wodza armii z 27 czerwca 1915,

dotyczące zużytkowania zbiorów
rolnych.

Mocą uprawnień Najwyższej władzy cywilnej i wojskowej, przeniesionych na Mnie rozkazem Najwyższego Dowództwa, zarządzam dla obszarów Polski, podlegających administracji wojskowej austriacko-węgierskiej (obszar okupowany), co następuje:

§ 1.

Zakaz kupna spodziewanych zbiorów plonów rolnych.

Kontrakty, mocą których kupuje się ryczałtowo zbiory plonów rolnych roku 1915 w obszarze okupowanym lub spodziewane zbiory tych plonów są zakazane.

Wyjęta z pod tego zakazu jest sprzedaż owoców i buraków cukrowych.

§ 2.

Obowiązek zgłaszania tegorocznych zbiorów zboża.

Kto przechowuje zboże (pszenicę, żyto, psad, jęczmień, owies i kukurudzę wszelkiego rodzaju), uzyskane w roku 1915 ze zbiorów obszaru okupowanego, winien zgłosić te zapasy w ciągu tygodnia po zamagazynowaniu z podaniem ilości, rodzaju i miejsca przechowania organowi kontrolnemu, którego wyznaczy Komenda obwodowa w drodze obwieszczenia.

Zgłoszenie należy ponowić w ciągu tygodnia po wymłóceniu każdych 100 centnarów metrycznych lub jeżeli cały zapas nie wynosi 100 centnarów metrycznych po wymłóceniu całego zapasu.

§ 3.

Zakaz handlu zbożem.

Kupno zboża od osób, które nie są organami Komendy obwodowej lub nie zostały do tego upoważnione przez tę Komendę, i sprzedaż zboża innym osobom, jak wymienione organa i osoby, są zakazane, o ile nie uzyskano potwierdzenia właściwej Komendy obwodowej, że odnośna ilość zboża

1. nie pochodzi ze zbioru roku 1915 w obszarze okupowanym lub

2. nie została zajęta przez c. i k. Zarząd wojskowy.

Powyższy zakaz nie odnosi się do osób, które zostały upoważnione przez Komendę obwodową do kupna i sprzedaży zboża.

§ 4.

Zajęcie i kupno tegorocznych zbiorów zboża.

Zboże oznaczone w § 2. oraz wyroby młynarskie z tego zboża uzyskane — z wyjątkiem tych ilości, które producent sam potrzebuje dla wyżywienia swoich domowników, jako nasienie dla swojej posiadłości gruntowej, lub jako paszę dla swego bydła — mogą być zajęte i odebrane posiadaczowi za potwierdzeniem.

Za zajęte zboże i wyroby młynarskie wypłacona będzie w gotówce cena maksymalna, każdorazowo ustalona, za zboże jednak, zajęte po 1 grudnia 1915 w stanie nieomłóconym tylko połowa tej ceny.

Najpóźniej do 1 stycznia roku 1916 będą za wszystkie ilości zboża, podlegające zajęciu, albo wydane potwierdzenia, przewidziane w § 3., punkt 2., lub też wypłacona cena w myśl poprzedniego ustępu.

§ 5.

Postanowienia karne.

1. Kto zawiera interes zakazany w §§ 1. lub 3., pośredniczy przy jego zawarciu, lub współdziała przy zawarciu lub pośrednictwie,

2. kto zaniedba zgłoszenia przepisanego w § 2., lub podaje nieprawdziwe daty, albo przytem współdziała,

będzie karany przez Komendę obwodową karą pieniężną do pięciu tysięcy koron lub aresztem do sześciu miesięcy, o ile czyn ten nie podlega ostrzejszej karze.

§ 6.

Interesy zawarte wbrew zakazowi.

Interesy zawarte wbrew postanowieniom niniejszego rozporządzenia są nieważne.

Zboże i wyroby młynarskie kupione lub sprzedane wbrew zakazowi i cena kupna za nie ulegają konfiskacie i będą użyte przez Komendę obwodową dla wyżywienia ludności.

§ 7.

Moc wsteczna.

§§ 1. i 6., ustęp 1., stosują się także do interesów, zawartych przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia.

Świadczenia, uskutecznione na podstawie tych interesów, muszą być na żądanie zwrócone. Gdyby wskutek tego ekonomiczna egzystencja producenta lub jego rodziny została zagrożona, może Komenda obwodowa ustanowić ulgi co do zwrotu świadczeń.

§ 5. nie odnosi się do czynności, dokonanych przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia.

§ 8.

Termin wejścia w życie.

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Arcyksięże Fryderyk, marszałek polny, w. r.

13.

Rozporządzenie Naczelnego Wodza armii z 19 sierpnia 1915,

**dotyczące karania przekroczeń policyjnych
i postępowania policyjno-karnego.**

Mocą uprawnień Najwyższej władzy cywilnej i wojskowej, przeniesionych na Mnie rozkazem Najwyższego Dowództwa, zarządzam dla obszarów Polski, podlegających administracji wojskowej austriacko-węgierskiej (obszar okupowany), co następuje:

Art. I.

Zakres działania.

Niniejsze rozporządzenie dotyczy postępowania karnego w tych wszystkich wypadkach, dla których postępowanie nie jest unormowane w wojskowej procedurze karnej, lub w procedurze karnej dla zwykłych sądów.

Art. II.

Karanie przekroczeń policyjnych.

§ 1.

Za przekroczenia przepisu ustawowego lub zarządzenia, które Gubernia wojskowa lub Komenda obwodowa w swym zakresie działania

i na podstawie uprawnienia ustawy wydała i należycie ogłosiła, może Komendant obwodu zagrażać i nakładać grzywny do dwóch tysięcy koron lub kary aresztu do sześciu miesięcy, o ile wymiar kary nie jest w inny sposób ustawowo określony.

§ 2.

Komendant obwodu może poruczyć naczelnikom gmin obwodu, lub niektórym z nich prawo zagrażania i nakładania w jego imieniu grzywien do dwudziestu koron i kar aresztu do dwóch dni za przekroczenia zarządzeń policyi miejscowej.

Naczelnik gminy może nakładać kary tylko w obecności dwóch radnych gminnych.

Protokoły rozpraw karnych i wykazy co do przeznaczenia grzywien winien naczelnik gminy przedkładać co tygodnia Komendzie obwodowej.

Komendant obwodu może przez obwieszczenie w dzienniku urzędowym wydać bliższe wskazówki co do prawa karania przez naczelników gmin i co do postępowania karnego.

Art. III.

Prowizoryczne osady.

§ 3.

Komenda obwodowa może w ramach ustawowego wymiaru kar nakładać grzywny do pięćdziesięciu koron lub kary aresztu do pięciu dni bez poprzedniego postępowania, za pomocą osądu, jeżeli wiadomość o przekroczeniu przepisu ustawowego powziął funkcjonariusz kmdndy obwodowej, komendant stacji etapowej lub żandarm pełniący służbę, a to na podstawie własnego spostrzeżenia lub przyznania się obwinionego.

Komendant obwodu może poruczyć pewnym komendantom stacji etapowych lub komendantom posterunków żandarmeryi wydawanie osądów w myśl pierwszego ustępu i nakładanie kar w tym samym lub ograniczonym rozmiarze.

Osąd musi być wygotowany według wzoru załącznika A.

§ 4.

Przeciw każdemu osądowi można w ciągu ośmiu dni po jego doręczeniu wniesć sprzeciw w komendzie, która go wydała.

Sprzeciw może być wniesiony pisemnie, ustnie lub telegraficznie. Nadanie sprzeciwu na pocztę lub telegraf uważa się za wniesienie.

Jeżeli w przeciągu ośmiodniowego terminu sprzeciw nie został wniesiony, jest osąd wykonalny.

§ 5.

O sprzeciwie decyduje zawsze Komenda obwodowa. Jeżeli sprzeciw wniesiono na czas, należy wdrożyć zwyczajne postępowanie policyjno-karne.

Również należy wdrożyć zwyczajne postępowanie policyjno-karne, jeżeli dojdą do wiadomości władzy fakty, które budzą wątpliwość co do słuszności osądu.

Art. IV.

Zwyczajne postępowanie policyjno-karne.

Postępowanie karne prowadzi Komenda obwodowa z reguły na podstawie ustnej rozprawy z obwinionym.

Z rozprawy spisuje się protokół w formie rejestru karnego według wzoru załącznika B.

Przesłuchanie obwinionego i świadków, oraz ogłoszenie wyroku może Komenda obwodowa poruczyć etapowej komendzie stacyjnej, komendzie posterunku żandarmeryi lub zwierzchności gminnej miejsca zamieszkania obwinionego lub świadka.

W razie zasądzenia należy wydać zasądnemu na jego żądanie wyciąg z rubryk II, IV, VI, VII, VIII i IX rejestru karnego.

Art. V.

Przeznaczenie grzywien.

Grzywny oraz kwoty, uzyskane ze sprzedaży przedmiotów przypadłych, użyte będą przez Komendę obwodową na cele dobroczynne, jeżeli przepis ustawowy przeznacza je skarbowi państwa lub nie zawiera postanowienia co do ich użycia.

W tym celu będą tego rodzaju kwoty, ściągnięte przez sądy gminne lub gminy, przekazane Komendzie obwodowej.

Komenda obwodowa może jednak upoważnić gminy do samodzielnego użycia tych kwot na wymienione cele za osobnym obrachunkiem.

Art. VI.

Wejście w życie.

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie dnia 1 września 1915.

Arcyksiążę Fryderyk, marszałek polny, w. r.

Protokół karny Nr. .... z r. 191

O S A D

c. i. k. Komendy

(Nazwisko)

zamieszkały w

dnia (czas)

w (miejsce czynu)

(czyn lub opuszczenie)

pomimo że to jest w ustawie
w rozporządzeniu Naczelnego Wodza armii z
w zarządzeniu

zakazane.
przepisane.
zasądza się

zatem na grzywnę ..... koron na rzecz ubogich, w razie niemożności ściąg-
nięcia*) na karę aresztu przez ..... dni.

Jeżeli obwiniony sądzi, że istotnie nie jest winnym wyżej wymienionego
czynu opuszczenia karygodnego, może w ciągu ośmiu dni po doręczeniu tego osądu
 wnieść pisemnie, ustnie lub telegraficznie sprzeciw w c. i k. Komendzie

W

Jeżeli się okaże że sprzeciw jest słuszny, będzie niniejszy osąd uchylony.

Jeżeli sprzeciw nie zostanie wniesiony w ciągu ośmiu dni, lub okaże się niesłusznym, będzie kara wykonana.

dnia 191

L. S.

*) W razie osadzenia tylko na karę aresztu, skreślić nieodpowiednie słowa!

C. i k. Komenda _____

O S A D

na

koron

na rzecz ubogich

lub

dni aresztu.

W razie braku winy wnieść sprzeciw w ciągu **ośmiu dni** po doręczeniu
w Komendzie _____ !

Adres:

Panu

Pani

W

Załącznik „B”.

C. i k. Komenda obwodowa _____

Rejestr karny.

Liczba bieżąca	Imię i nazwisko, wiek, stan, zatrudnienie i miejsce pobytu obwi- nionego	Doniesienie urzędowe lub imię i nazwisko, wiek, stan, zatrudnienie i miejsce pobytu uszko- dzonego lub donosiciela prywatnego	Oznaczenie przekroczenia, o które obwiniony jest posądzony
I	II	III	IV
	<p>Poprzednie kary:</p>		<p>Przekroczenie § _____</p> <p>_____</p> <p>Popelnione przez</p>

Zeznanie lub usprawiedliwienie obwinionego		Zeznanie świadka i rzeczoznawców za lub przeciw obwinionemu	
V		VI	
<p>Przekroczenie §</p> <p>Przekroczenie §</p> <p>Przekroczenie §</p>		<p>Przekroczenie §</p> <p>Przekroczenie §</p> <p>Przekroczenie §</p>	

Oznaczenie tego, co i przez co jako udowodnione przyjęto	Treść i data wyroku z oznaczeniem przekroczenia przepisu i podpisem urzędowym	Wynagro- dzenie wyrokiem orzeczone
VII	VIII	IX
<p>obciążające:</p> <p>łagodzące:</p> <p>Zapisano w rejestrze kar pod po- zyczą Nr. ....</p>	<p>skazuje się za przekroczenie .....</p> <p>w myśl .....</p> <p>na grzywnę w kwocie ..... koron na rzecz ubogich, w razie niemożności ściągnięcia na areszt przez ..... godzin. dni.</p> <p>..... dnia ..... 191</p>	

Bliższe wskazówki i zarządzenia, dotyczące karania przekroczeń policyjnych, będą przez c. i k. Komendę obwodu w Wierzbniku później wydane.

14.

Rozporządzenie Naczelnego Wodza armii z 26 lipca 1915,

**dotyczące przymusu koncesyjnego dla handlu
tytoniem.**

Mocą uprawnień Najwyższej władzy cywilnej i wojskowej, przeniesionych na Mnie rozkazów Najwyższego Dowództwa, zarządzam dla obszarów Polski, podlegających administracji wojskowej austriacko-węgierskiej (obszar okupowany), co następuje:

§ 1.

Przymus koncesyjny.

Do prowadzenia handlu tytoniem potrzebne jest pozwolenie (koncesya) Komendy obwodowej, w której okręgu urzędowym przedsiębiorstwo ma być prowadzone.

Pozwolenie wystawia się w formie dokumentu (dokument koncesyjny).

§ 2.

Posiadacz koncesyi.

Koncesyi udziela się tylko osobom godnym zaufania i nienagannego prowadzenia, które posiadają odpowiednie ogólne i kupieckie wykształcenie.

Prowadzenie przedsiębiorstwa przez dzierżawcę jest zakazane. Prowadzenie przedsiębiorstwa przez zastępcę na rachunek posiadacza koncesyi wymaga pozwolenia Komendy obwodowej. Zastępca musi odpowiadać warunkom pierwszego ustępu.

Po śmierci posiadacza koncesyi może być przemysł prowadzony na podstawie dawnego dokumentu koncesyjnego na czas wdowieństwa na rachunek wdowy, która żyła z nim aż do jego śmierci we wspólnym gospodarstwie domowym, lub na rachunek małoletnich potomków uprawnionych do dziedzictwa; o tem należy donieść Komendzie obwodowej i wyznaczyć w razie potrzeby odpowiedniego zastępcę w myśl poprzedniego ustępu.

§ 3.

Miejsce i lokal przedsiębiorstwa.

Koncesyi udziela się tylko dla takich miejscowości, w których otwarcie przedsiębiorstwa odpowiada potrzebom ludności.

Koncesyi udziela się tylko dla pewnych lokali, które pod względem sanitarnym do tego się nadają i nie przedstawiają trudności co do nadzoru policyjnego.

Gubernator wojskowy może dla handlu tytoniem wydać przepisy sanitarne i skarbowo-policyjne.

§ 4.

Przesiedlenie.

Na podstawie tej samej koncesyi może być handel tytoniem prowadzony tylko w jednej gminie i tylko w lokalach wymienionych w dokumencie koncesyjnym.

O przesiedleniu w obrębie tej samej gminy należy donieść Komendzie obwodowej przynajmniej na tydzień przed otwarciem handlu w nowym lokalu. Komenda może wstrzymać prowadzenie przedsiębiorstwa, jeżeli lokal nie odpowiada wymogom § 3.

§ 5.

Rodzaj i rozmiary przedsiębiorstwa.

Dokument koncesyjny ustanawia rodzaj i rozmiary przedsiębiorstwa, zwłaszcza, czy towar może być oddawany tylko drobnym handlarzom, czy także wprost konsumentom.

Gubernator wojskowy może posiadaczowi koncesyi zezwolić na przywóz towarów tytoniowych, oznaczonych w § 1. rozporządzenia Naczelnego Wodza armii z 27 czerwca 1915, Nr. 22 Dz. Rozp., obok ustanowionych w § 3. tego rozporządzenia importerów tytoniu.

§ 6.

Nadzór władz.

Prowadzenie handlu tytoniem stoi pod nadzorem władzy.

Organom, powołanym do wykonania tego nadzoru, musi być dozwolony wstęp do lokali przedsiębiorstwa, ich przeszukiwanie i wgląd do ksiąg handlowych i innych zapisków o handlu tytoniem.

§ 7.

Postanowienia karne.

Przekroczenia niniejszego rozporządzenia lub przepisu, wydanego na jego podstawie, będą — o ile nie podpadają pod surowszą karę — karane przez Komendę obwodową grzywną do pięciu tysięcy koron lub aresztem do sześciu miesięcy.

Obok kary aresztu może być nałożona grzywna do trzech tysięcy koron.

§ 8.

Zarządzenia przymusowe.

Koncesja może być każdej chwili cofnięta.

Koncesja musi być cofnięta, jeżeli odpadną warunki co do godności zaufania i nienaganności posiadacza koncesyi, lub jeżeli przy prowadzeniu przedsiębiorstwa nie dotrzymano niniejszego rozporządzenia lub przepisu, wydanego na jego podstawie, mimo powtórnego ukarania i przestrogi urzędowej.

Dla zapewnienia skutku może Komenda obwodowa zamknąć przymusowo lokal przedsiębiorstwa i zarządzić zajęcie towarów.

§ 9.

Postanowienia przejściowe.

Osoby, które z wejściem w życie tego rozporządzenia prowadzą handel tytoniem, uprawnione są do dalszego prowadzenia tego handlu w dotychczasowym rozmiarze bez uzyskania koncesyi, o ile zgłoszą w Komendzie obwodowej przedsiębiorstwo, jego siedzibę i rozmiar w ciągu sześciu tygodni.

Przepisy § 2, ust. 2, i 3, § 3, ust. 3, i §§ 4, 6, 7 stosują się także do tych przedsiębiorstw.

Uprawnienie do handlu tytoniem może być każdej chwili cofnięte, a musi być cofnięte pod warunkami oznaczonymi w § 8.

§ 10.

Wejście w życie.

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 sierpnia 1915.

Arcyksiężę Fryderyk, marszałek polny, w. r.

Rozporządzenie Naczelnego Wodza armii z 27 czerwca 1915,

w sprawie przywozu i sprzedaży papierosów.

Mocą uprawnień Najwyższej władzy cywilnej i wojskowej, przeniesionych na Mnie rozkazem Najwyższego Dowództwa, zarządzam dla obszarów Polski, podlegających administracji wojskowej austriacko-węgierskiej (obszar okupowany), co następuje:

§ 1.

Przywóz papierosów zależny jest — prócz opłaty cła — od dowodu uiszczenia dodatku do cła (rozporządzenie Naczelnego wodza armii z 27 czerwca 1915, Nr. 22 Dz. Rozp.).

§ 2.

Pobór dodatku do cła od papierosów austriackiego lub węgierskiego Zarządu tytoniowego podlega przepisom, wydanym przez odnośne c. k. lub król. węgierskie władze skarbowe.

Od innych papierosów pobiera się dodatek do cła równocześnie z poborem cła od wagi.

§ 3.

Na dowód uiszczenia dodatku do cła będą paczki z papierosami, przeznaczone dla drobnej sprzedaży, zaopatrzone urzędowymi opaskami; na tych opaskach należy podać w koronach i markach granice cen, w których papierosy mogą być sprzedawane w drobnej sprzedaży.

Papierosy, nie opakowane i nie oznaczone w powyższy sposób, wyłączone są od przywozu.

§ 4.

Począwszy od 15 lipca 1915 wolno sprzedawać konsumentom papierosy tylko w opakowaniu, zaopatrzonym urzędową opaską (§ 3), lub pojedyncze sztuki tylko z takiego opakowania wyjęte.

§ 5.

Papierosy, które znajdowały się już na obszarze okupowanym przed wejściem w życie tego rozporządzenia, wolno od 15 lipca 1915 począwszy tylko wówczas sprzedawać, jeżeli opakowanie zostało dodatkowo zaopatrzone opaską urzędową, odpowiadającą cenie detalicznej.

Importerzy urzędowo ustanowieni uprawnieni są do poboru tych opasek za uiszczeniem

odnośnego dodatku do cła i są obowiązani na
żądanie każdego handlarza pośredniczyć pobór
opasek urzędowych za zwrotem dodatku do cła.

§ 6.

Opaski urzędowe winny pozostać nietknięte na opakowaniach aż do ich otwarcia.

Handlarzowi wolno mieć otwarte dla drobnej sprzedaży tylko po jednym opakowaniu z każdego gatunku papierosów i rodzaju opakowania; resztki opasek urzędowych mają pozostać na opakowaniach.

Opakowań całkiem lub częściowo wypróżnionych nie wolno na nowo napępniać papierosami; całkiem wypróżnione opakowania należy zniszczyć wraz z resztkami opasek urzędowych.

§ 7.

Naśladowanie, fałszowanie lub podsufwanie
urzędowych opasek będzie karane sądownie

jako naśladowanie, fałszowanie lub podsufwanie publicznych dokumentów.

8. 8.

Przekroczenia tego rozporządzenia — ile nie podpadają pod §§ 5 do 9 ordynacyi cłowej (rozporządzenie Naczelnego Wodza armii z 31 maja 1915, Nr. 15 Dz. Rozp.) lub pod wojskowe ustawy karne — będą karane przez Komendę obwodową karą pieniężną do dwóch tysięcy koron lub aresztem do sześciu miesięcy.

§ 9.

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie
z dniem 1 lipca 1915.

Arcyksiążę Fryderyk, marszałek polny, w. r.

C. i k. Komendant obwodu w Wierzbniku

JÓZEF KRUŻLEWSKI

c. i k. pułkownik.

